

Vysoká škola Danubius
Fakulta verejne politiky a verejnej správy

**INOVAČNÉ VÝSKUM
V OBLASTI SOCIOLOGIE,
PSYCHOLÓGIE A POLITOLÓGIE**

Medzinárodná vedecko-praktická konferencia

10 – 11 marca 2017

Vysoká škola Danubius
Fakulta verejne politiky a verejnej správy

**Sládkovičovo, Slovenská republika
2017**

Психологічні проблеми адаптації трудових мігрантів до проживання в новому етнокультурному середовищі Василенко О. М.	54
Розвиток креативності особистості в освітньому просторі Василькевич Я. З.	57
Функції ідентичності та засіб їх вивчення Джаббарова Л. В.	61
Англомовне монологічне говоріння в міжкультурному професійному спілкуванні Добропольська Н. Л.	64
Динаміка масової geopolітичної свідомості чернігівських студентів Дроздов О. Ю.	67
Емоційні аспекти соціально-історичних уявлень чернігівських студентів Дроздова М. А.	70
Agression replacement training (art) як інноваційний метод промування психічного здоров'я Дуркалевич І. В.	74
Теоретико-методологічні основи вивчення проблеми адаптації до навчання студентської молоді в умовах освітнього середовища ВНЗ Завацька Н. Є., Михайлишин У. Б.	78
Інтегрована програма соціально-психологічної підтримки суб'єктивного благополуччя особистості Завацький Ю. А., Завацький В. Ю.	81
Особливості міжособистісного спілкування на заняттях з іноземної мови Зеленко Н. В.	84
Емпіричне дослідження ментальних репрезентацій студентів технічних спеціальностей Кононець М. О.	88
Дослідження ригідності у працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій Конюхова К. Ю.	91
Інформаційно-психологічна культура особистості: теоретичний аспект Коханова О. П.	94
Definitions of „mindset”, „mentality” and Ukrainian „national character”: ethnopsychological essence Kotsur V. A.	98
Формування вмінь управління конфліктами у студентів ВНЗ Кошова Ю. О.	101
К проблеме психологических исследований адаптационных ресурсов личности в условиях интенсивной эволюции общественной жизни Лановенко И. И., Матвиенко О. В.	104

Сутність та структура комунікативної толерантності Лапа В. М.	108
До питання врахування компенсаторних можливостей індивідуального стилю діяльності при організації навчального процесу допоміжної школи Лишко В. В.	111
Соціальний супровід як форма соціальної допомоги прийомним сім'ям Майданик М. О.	115
Особливості психолого-педагогічного супроводу становлення стилю життя особистості Малина О. Г.	118
Исследование эмоционального интеллекта по шкале «эмпатия» у будущих специалистов в сфере специального образования Мартыничук Е. В.	121
Феноменологія психологічних меж у структурі комунікативної діяльності Омельченко І. М.	125
Професійна відповіальність як професійно важлива якість рятувальників Панова В. О.	128
Koncepcia zachovania duševného zdravia u záchranárov Prof. Perelygina L. A., Ph.D.	131
Аналіз результатів емпіричного дослідження проблеми впливу чуток на людину в умовах надзвичайної ситуації Потапчук Є. М., Потапчук Н. Д.	134
Features of an adaptation of foreign students in higher medical educational institutions of Ukraine Pushkarova Ya. M.	136
Factors influencing the development of creative skills of future specialists Sapelnikova T. S., Suzikova O. H.	139
Внemоз'язок психологічних особливостей особистості з вибором екстремальної професії Світлична Н. О.	143
Особливості саморегуляції у осіб з різним рівнем толерантності до невизначеності Селюкова Т. В.	146
До проблеми професійної мотивації працівників ДСНС України Сергієнко Н. П.	150
Сформованість саморегуляції як основа пізнавальної діяльності дітей з порушенням інтелектом Яковлева С. Д.	153
Дискурс функціональності практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства Яціна О. Ф.	157

ща, також отримані результати свідчать про готовність до змін програми дій відповідно до нових ситуаційних вимог, використання суб'єктом адекватних ситуації дій, здатність використовувати в своїй роботі ефективну стратегію, що значно сприяє успішності професійної діяльності.

Література:

1. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. Х.: УЦЗУ, 2007. – 502 с.
2. Ільин Е. П. Психологія общения и межличностных отношений / Ильин Е. П. – СПб.: Питер, 2009. – 576 с.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Коханова О. П.

кандидат психологічних наук, доцент кафедри
загальної, вікової та педагогічної психології

Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

XXI століття можна охарактеризувати як епоху глобалізації, розвитку інформаційних технологій, нарощання кризових явищ у суспільстві. Властивий сьогодення розвиток інформаційного середовища потребує належної організації інформаційної освіти та підвищення інформаційної культури, яка скоріше є показником професійної, а не загальної культури особистості. Особливо важливими для сучасної людини є також психологічні знання як складова психологічної культури, що являє собою вироблену і засвоєну особистістю систему конструктивних способів, умінь спілкування, саморегуляції емоцій та дій, творчого пошуку, ведення справ, самопізнання і саморозвитку [1, с. 216].

Проблема психологічної культури має безпосереднє відношення до сфери спілкування (О. Бодальов, Я. Коломінський, Б. Паригін, Л. Петровська та ін.). Основи поняття «психологічна культура» та дослідження різних її аспектів і компонентів закладаються в організаційній психології, і особливо в таких її сучасних напрямах як «організаційна культура» та «корпоративна культура» (А. Занковський, К. Камерон, В. Стівак, Е. Шейн та ін.).

Дослідження, спрямовані на безпосереднє вивчення проблеми психологічної культури як самостійного феномену нині здійснюються в контексті професійної діяльності як складової професійної культури або як фактору того чи іншого виду діяльності (С. Іванова, Н. Ісаєва, О. Орлов та ін.) [1, с. 215].

10 – 11 marca, 2017

З'явившись у сфері бібліотечної справи, концепція інформаційної культури в процесі свого розвитку акумулювала знання ще цілого ряду наук: документалістики, педагогіки, кібернетики, інформатики, філософії, лінгвістики, з чим і пов'язана багатозначність даного терміну. Частими у використанні, але не тотожними за змістом, є поняття «інформаційної грамотності», «комп'ютерної грамотності», «інформаційної компетентності», «медіаграмотності», «бібліотечно-бібліографічної культури» тощо. Оскільки об'єднує всі ці терміни складний феномен взаємодії людини та інформації, варто звернути увагу на проблему інформаційно-психологічного впливу на особистість.

Питання інформаційно-психологічного впливу на індивідів з метою зміни їх поведінки та/або світогляду в певному напрямі є предметом вивчення українських і зарубіжних вчених. Різні аспекти цієї проблеми досліджують фахівці у сferах військової справи, політології, психології, соціології, зокрема: В. Горовий, О. Довгань, Я. Жарков, С. Кара-Мурза, І. Котюк, Л. Компанцева, Л. Левінсьєва, Ю. Нікітін, Е. Хоффер, В. Петрик, К. Поппер, Г. Почепцов, В. Шепітько та ін. [4, с. 29].

Отже, в умовах інтенсивної взаємодії особистості з численними інформаційними потоками особливо актуальним видається вивчення поняття «інформаційно-психологічної культури», яке поки що є показником не загальної, а, скоріше, професійної культури, а також не є настільки поширеним на науковому і побутовому рівнях як: «інформаційно-психологічний вплив», «інформаційно-психологічна війна», «інформаційно-психологічна зброя», «інформаційно-психологічна протидія», «інформаційно-психологічна безпека особистості» та ін.

Як і поняття «інформаційно-психологічної культури», вказані вище терміни широко застосовується в сфері журналістики, коли йдеться про професійну діяльність представників засобів масової інформації, особливо в сучасних умовах. Безперечно, люди цієї професії в першу чергу взаємодіють з різноманітною інформацією, а саме: відшукують її, обробляють і використовують. Але при цьому не слід забувати про того, хто даний продукт «споживає» (недарма, існує термін «інформаційно-психологічна безпека особистості»).

В умовах сучасних реалій спостерігається безконтрольне «споживання» інформації, яке здатне призводити до зниження чутливості людини до її сприймання та неспособності адекватного оцінювання. Поряд із цим, важливою особливістю інформаційно-психологічних впливів на індивідуальну свідомість є те, що вони, як загрози, можуть не помічатися й не усвідомлюватися самою людиною і здатні привести до двох видів взаємозалежних змін:

- психіки і психічного здоров'я,
- зрушень в цінностях, життєвих позиціях, світогляді особистості [2, с. 7].

В. Лисенко відзначає гіпнотизуючий ефект традиційних мас-медіа та Інтернет-медіа, що підвищує гіпнабельність аудиторії, сприяє зростанню вразливості індивідуальної та суспільної свідомості [3, с. 25].

Проте людина не лише «споживає» інформацію, а й сама активно долучається до її створення. Тому вважаємо, що поняття «інформаційно-психологічної культури» є доволі широким і в змістовому плані, і в сенсі того, кого воно має стосуватися. Так, «інформаційно-психологічна безпека особистості» виявляється насамперед у захисній позиції людини по відношенню до інформаційних загроз. Поняття ж «інформаційно-психологічної культури» слід виразити відношенням: «дія-вплив», додавши при цьому, що даний термін має стосунок не лише до представників ЗМІ. Вже з дитячих років людина занурена в інформаційний простір, поступово розширяючи його і коло комунікативних зв'язків. Тому підвищення рівня інформаційно-психологічної культури особистості має починатися вже в дитинстві і тривати доти, доки відбувається процес особистісного і професійного самоздійснення.

Світові тенденції нині виявляються в інформаційній спрямованості. У 2008 році на сесії Виконавчої ради ЮНЕСКО був розглянутий і схвалений Стратегічний план дій Програми «Інформація для всіх» на 2008-2013 рр., в Преамбулі до якого сказано: «Інформація і знання є величезним загальнолюдським завданням. Вони необхідні для просування освіти, науки, культури і комунікації...». Згідно з Планом основна увага приділяється п'яти головним пріоритетам: інформація в цілях розвитку, інформаційна грамотність, збереження інформації, інформаційна етика, доступність інформації [6, с. 67].

Одним з пріоритетів України є прагнення побудувати інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати та накопичувати інформацію та знання, мати вільний до них доступ, користуватися їй обміноватися ними, щоб надати можливість кожній людині певною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя [6, с. 66].

З огляду на актуальність даної проблематики вбачаємо потребу у вивченні проблеми інформаційно-психологічної культури, що має розпочинатися з формування змісту базової дефініції.

Отже, інформаційно-психологічна культура – це вироблена і засвоєна особистістю система конструктивних способів, умінь:

- пошуку і використання інформації в цілях пізнання та розвитку, самопізнання та саморозвитку, а також творчого самоздійснення,
- інформаційного спілкування, що сприяє саморегуляції емоцій та дій за умови психологічної безпеки інших.

Дане розлоге визначення містить два необхідні критерії: спрямованість на себе та партнерів по взаємодії (реальних або уявних, нинішніх або потенційних), активність особистості. Інтенсифікація та інформатизація суспільного життя спонукає до того, щоб людина була діяльною, відзначалася достатнім рівнем напруги, який засуджується представниками деяких психологічних шкіл. Вважається, що напруженість заважає внутрішній гармонії особистості, порушує її душевний спокій. На думку гуманістичних психологів (Ш. Бюлер, Г. Олпорт, А. Маслоу), напруга не є явищем першочергово негативним, якого

варто уникати. На противагу теорії гомеостазу, здоровя доля напруги постає в якості незамінного атрибуту людянності і є необхідною умовою душевного благополуччя особистості. Варто при цьому зазначити, що як стверджує В. Франкл, людині потрібна не будь-яка напруга, а лише та, що породжується певним смыслом і створюється її спрямованістю [5, с. 47]. Тому вважаємо, що розвиток інформаційно-психологічної культури передбачає виявлення та розвиток смыслів і спрямувань особистості.

Література:

1. Коханова О. П. Психологічна культура особистості сучасних студентів / О. П. Коханова // Матер. IV щорічної Всеукр. наук.-практ. конф. – Мін-во освіти і науки України, Київський ун-т ім. Бориса Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 2014. – 280 с. – С. 213-222.
2. Маркова М. В. Інформаційно-психологічна війна: медико-психологічні наслідки та стратегії протидії / М. В. Маркова // Політика і стратегія в галузі охорони здоров'я. – № 4, 2016. – С. 6-10.
3. Марута Н. О., Маркова М. В. Інформаційно-психологічна війна як новий виклик сучасності: стан проблеми та наслідки її подолання / Н. О. Марута, Н. В. Маркова // Український вісник психоневрології. – Т. 23, Вип. 3(84), 2015. – С. 21-28.
4. Скулиш Є. Д., Ірха Ю. Б. Протидія інформаційно-психологічному впливу екстремістів у сучасних умовах / Є. Д. Скулиш, Ю. Б. Ірха // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – № 2(33), 2014. – С. 28-34.
5. Человек в поисках смысла : Сборник / Виктор Франкл. – Пер. с англ. и нем. – Запорожье : Биг-Пресс, 2012. – 304 с.
6. Юрченко О. А. Реалізація програми ЮНЕСКО «Інформація для всіх» в Україні / О. А. Юрченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – № 3, 2014. – С. 66-71.